

Den sidste Sag paa Dagsordenen var:

Første Behandling af Forslag til Lov angaaende de kongelige Skolelærerseminarier.

(Lovforslaget findes i Till. A. Sp. 2439 fg.)

Styr: Naar jeg tillader mig at tage Ordet i denne Sag, er det ikke, fordi jeg gjør Forbring paa at besidde en særlig stor Sagkundskab. Der er i mit Stift ikke noget Seminarium, og jeg har altsaa ikke havt nogen Veilighed til som Biskop at komme i Forhold til Seminarieundervisningen, ikke heller har jeg nogenstunde besøgt noget Seminarium, saaledes at jeg ikke kan tale ud af egen Erfaring om, hvorledes Undervisningen drives paa Statsseminarierne. Den Kundskab, jeg har til Seminarierne og de derfra udgaaede Læreres Virksomhed, har jeg erhvervet ved i 4 Aar at være Sognepræst og nu en kort Tid at have været Biskop og altsaa at have havt Tilsyn med Lærere, udgaaede dels derfra og dels fra Triseminarierne, og naar jeg da vil tillade mig at gjøre nogle faa Bemærkninger i Anledning af det foreliggende Lovforslag, skal jeg først minde om, at det er en bitterlig Kjendsgjerning, at i de sidste Decennier har der været en stadig stigende Trang til at erhverve sig en fyldigere Kundskab, en fyldigere Undervisning, som har bredt sig i stedse større og større Lag i Folket, bredt sig i stedse større og større Lag ogsaa i Almuen, og denne Trang har man jo fra Regjeringens og Rigsdagens Side søgt at imødekomme paa forskjellige Maader, dels ved Bidrag til Folkehøiskoler, dels ved Bidrag til Realskoler og paa forskjellige andre Maader, f. Ex. ved at lette Afgangen til at komme til at tage Studentereksamen osv. Jeg betragter ogsaa dette Lovforslag som et Trin paa samme Vej, som man altsaa har indslaaet: at imødekomme den stigende Trang til større Kundskab; thi naar jeg ser paa dette Lovforslag, maa jeg sige, at det er klart, at i Forbindelse hermed staar Tanken om en Udvidelse af Fordringerne til Skolelærerexamen. Hensigten med en saadan Udvidelse, som altsaa den høie Regjering maa paatænke, maa jo være den at imødekomme den omtalte Trang til en fyldigere Kundskab. Naar jeg da spørger om, hvorvidt en Udvidelse af Examenforordningerne for Seminarister er nødvendig, og hvorvidt den er ønskelig, ja, da maa det maasse først være mig tilladt

at sige, at jeg i den Henseende er fuldstændig enig med Tanken i det foreliggende Lovforslag, at hvis Examen for Seminarister skal udvides, bør Statsseminarierne sættes i Stand til at fyldestgjøre disse Fordringer, saa bør Statsseminarierne udvides saadan, at Eleverne, som gaar der, kunne paa Seminarierne faae den Undervisning, de behøve for at underkaste sig den fuldstændige Skolelærerexamen. Det maa maasse i den Henseende ogsaa være mig tilladt at udtale, at jeg efter det Kjendskab, jeg har til Sagen — og jeg har allerede sagt, at det ikke er saa stort, som jeg kunde ønske — er enig i det, der udtales i Lovforslagets Motiver, at en Bevæggrund til saaledes at støtte Statsseminarierne maa være den, at Lærerstanden faar mange af sine bedste Rekruter fra Bønderstanden, dels Gaardmandsstanden og dels Husmandsstanden, og at det derfor er i høj Grad af Vigtighed at sørge for, at Statsseminarierne, paa hvilke disse fortrinnsvis søge Optagelse, kunne blive satte i Stand til at meddele dem den fulde Forberedelse. Det er mig her hjært at kunne udtale, at jeg tror, det med Sandhed kan siges, at vi her i Danmark saa lykkelige at have en hæderlig, dygtig og nidkær Skolelærerstand. I alt Fald det, som jeg i min Embedsgjerning har set af Skolelærerstanden, er af den Bestaafenhed, at det er mig en Glæde at kunne give et saadant Vidnesbyrd til saa godt som alle dem, jeg er kommen i Forhold til. Jeg vil tilføje, at efter den smule Kjendskab, jeg har til det, kan jeg ogsaa sige, at det vistnok er Tilfældet, at de dygtigste blandt Skolelærerne ere de, der selv ere udgaaede fra Landalmuen, naturligtvis gennemsnitlig taget. Det ligger ogsaa i Sagens Natur; thi vor Skolelærerstand er stillet under saadanne materielle Vilkaar, at der er Anledning til at udtale en varm Paastjønne af den hæderlige Maade, hvorpaa den med Orden og Økonomi kæmper sig igjennem med de smaa Indtægter. Derfor maa det i saa Henseende ogsaa siges, at den, som er udgaaet fra Almuestanden, er ogsaa netop bedst stillet til at leve under disse Forhold, under disse materielle Forhold, saaledes at han ikke trykkes dertilgjennem i sin Gjerning. Altsaa, jeg er fuldstændig enig med Lovforslaget i, at naar

Rettelser.

Sp. 281, L. 10 f. o. „Hisebund“, læs: „Hisebrønd“.
— — L. 15 f. o. „Kommercelast“, læs: „Lorb“.